

REVMATSKE BOLEZNI

FEBRIS REUMATICA (=revmatska vročica)

Danes je B redka, nekoč pa je veljala za resno in pogosto obolenje. Lahko se pojavi kot posledica Streptokokne infekcije (znaki se pojavijo šele 2-3 tedne po infekciji). Najznačilnejši znaki:

- Karditis (vname se srčna mišica, lahko so prizadete tudi zaklopke)
- Poliartritis (prizadeti so sklepi)
- Horea (hitri, nesmiselni, nehotni gibi)
- Eritem in podkožni vozlički

TH: penicilin in dolga penicilinska profilaksa. Navkljub zdravljenju se lahko še vedno pojavijo po preboleli B težave z zaklopkami in okvare srca.

JUVENILNI IDIOPATSKI ARTRITIS (=JIA=JRA=JCA)

Merila:

- Pojavi se pred 16 letom
- Kaže se kot artritis enega ali več sklepov
- Sklepne težave trajajo vsaj 6 T
- Drugi vzroki morajo biti izključeni.

Sam vzrok B ni znan, pogosto naj bi se pojavila avtoimuno (problematičen je gen HLAB27). Deklice zbolevajo 2-3x pogosteje kot dečki. Specifičnih testov, s katero bi B potrdili pa zaenkrat še ne poznamo!!!

Splošni klinični znaki JIA:

- Artritis – ki se kaže kot otečen, boleč, pordel, topel sklep z močno zmanjšano gibljivostjo. Če ne zdravimo B počasi se lahko pojavijo trajne deformacije sklepa. Pride do ankilozije oz zraščanja sklepa.
- Začetek same B je običajno počasen in v zagonih. Buren in s prizadetostjo je redek.
- Vsi P imajo povišano telesno temperaturo.

Zapleti:

- !!!iridociklitis. Posledica iridociklitis je lahko tudi glavkom ali povišan ICP, ki se kaže z zeleno mreno (=katarakta). Lahko pa so posledice tudi, slabovidnost ali celo slepota.
- Uveitis
- Motnje v rasti (zlasti pri sistemski obliki, kjer je možna tudi asimetrična rast)

Oblike B:

- OLIGORATIKULARNI ARTRITIS (50-60%); gre za prizadetost enega sklepa, ki se razvije v obdobju 6 mesecev (zapestje ali koleno). Običajno je potek B blažji, težave se pojavijo, če pride do !!!IRIDOCIKLITISA ali vnetja oči. Pri majhnih otrocih, kjer B poteče počasi, so možne tudi fleksijske kontrakture.
- POLIARTIKULARNI ARTRITIS (25-30%); vedno gre za prizadetost vsaj 4, 5 ali celo več sklepov hkrati!!! Sprva se pojavlja na velikih sklepih, kasneje je značilno vnetje zapestja, stopala ali kolena. Pojavlja se predvsem pri starejših otrocih. B se razvije v 6 mesecih. Prizadeti so predvsem starejši otroci. Če se spremembe na malih sklepih pojavijo že zelo zgodaj je prognoza B slaba in se pojavljajo erozije sklepov. Takrat B ne reagira na TH, ampak je prisotno stalno vnetje.

- **SISTEMSKI ARTRITIS (10%);** od sklepov so najbolj prizadeti kolki in hrbtenica. Poleg vseh znakov se tu pojavljajo še:
  - o 14 vask dan ↑telesna temperatura
  - o Izpuščaji na zg delu trupa in rokah
  - o Artritis pozno po več mesecih
  - o Serozitis (=avtoimuno vnetje telesnih membran kot so plevra, peritonej in perikard)
  - o Hepatosplenomegalija (=povečanje jeter in vranice)
  - o Limfadenopatija (=povečanje bezgavk).
- **PSOARITIČNI ARTRITIS;** zbolevalo predvsem deklice do 4 leta starosti, ki imajo predhodno familiarno nagnjenje za psoarizo ali gen HLAB27. Najprej se pojavi prizadetost palca na nogi!!!, kasneje pa asimetrična prizadetost sklepov po vsem telesu.
- **ARTRITIS S KRONIČNIMI VNETHNIMI B PREBAVIL**

TH JIA:

- NSAR (=nesteroidni antirevmatiki) – Ibuprofen ali Naprosin
- Kortikosteroidi intraartikularno (=v sklep)
- Metotrexat
- Biološka zdravila (Pt proti THFalfa)

Specifičnega zdravljenja ne poznamo, lahko pa si pomagamo tudi s FTH.

***SISTEMSKI LUPUS ERITEMATOZUS;** avtoimuna revmatska B, ki poleg sklepov okvarja tudi ledvice. B prepoznamo po značilnem kožnem eritemu, ki se pojavi na obrazu v obliki metulja. TH: kortikosteroidi dolgotrajno.

***DERMATOMYOSIS;** avtoimuna B, ki se kaže s prizadetostjo kože in mišic. Pojavijo se bolečine in zmanjšana gibljivost. B najlažje odkrijemo s testom krvi, kjer je ↑CPK (=keratinfosfokinaza), za potrditev pa še biopsija. TH: simptomatsko in kortikosteroidi.

***POLIARTRITIS NODOSA;** avtoimuno vnetje ožilja. Lahko vodi do odpovedi vseh VF, kadar se razširi po celem telesu.

***SINDROM KAWASAKI;** avtoimuno vnetje malih in srednjih žil, pri katerih se razvijejo anevrizme. . največji problem je srce – stene koronark se lahko toliko raztegnejo, da pride do rupture žile. Znaki so pozni. Kažejo se kot eritem veznice in malinast jezik. TH: imunoglobulini.

***VASCULITIS ALLERGICA;** (=purpura ali Mb Hennoch-Schonlein); Prav tako gre tu za avtoimuno B. Prizadete so ledvica, koža in prebavila, zaradi vnetja malih žil!!! Sočasno se pojavijo drobne krvavitve v koži, bolečine v trebuhu, kri v blatu, prizadetost ledvic, beljakovine in eritrociti v urinu. Vnetje v črevesju in ledvicah lahko povzroči tudi nekrozo. TH: kortikosteroidi in citostatiki (metotrexat).